

Makul, M., Kul, M., & Solakumur, A. (2023). Geleneksel Okçuluk Sporcularının Sportif Faaliyetlerindeki Davranışlarına İslam Dininin Etkisinin İncelenmesi, *The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS)*, 12(2), 237-257.

DOI: <https://doi.org/tojras.1266243>

Makale Türü (ArticleType):
Araştırma Makalesi / Research Article

ISSN: 2146-9598

Doi Prefix:10.22282

Gönderi Tarihi (Received): 16/03/2023

Kabul Tarihi (Accepted): 11/04/2023

Online Yayın Tarihi (Published): 30/04/2023

GELENEKSEL OKÇULUK SPORCULARININ SPORTİF FAALİYETLERİNDEKİ DAVRANIŞLARINA İSLAM DİNİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Miraç MAKUL

Beden Eğitimi ve Spor Uzmanı, Trabzon, Türkiye
makul.mirac@gmail.com
0000-0003-2647-2914

Murat KUL

Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bayburt, Türkiye,
muratkul@bayburt.edu.tr
Orcid: 0000-0001-6391-8079

Adem SOLAKUMUR

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bolu, Türkiye,
asolakumur@hotmail.com
Orcid: 0000-0001-8377-7912

ÖZET

İslam dini, insan için zararlı olan her türlü davranıştan uzak durulmasını istemekle birlikte söz konusu davranışlardan uzak kalınmasına bir alternatif olarak okçuluk başta olmak üzere spor faaliyetlerinin, insanların hayatlarında önemli bir yer edinmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu kapsamda ayet ve hadis-i şerifler incelendiğinde okçuluk branşının insanları kötü alışkanlıklardan uzak tutmak, zihinsel ve fiziksel gelişim sağlamak gibi başlıca faydaları karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışmasının amacını geleneksel okçuluk sporcularının sportif faaliyetlerindeki davranışlarına İslam dininin etkisinin değerlendirilmesi ve bu verilerin demografik değişkenler açısından incelenmesi oluşturmaktadır. Araştırma grubunu 373 katılımcı oluşturmaktadır. Veri toplama amacı ile "Sportif Faaliyetlerde İslam Dini Etkisi Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları, Spearman Korelasyon Analizi, Pearson Korelasyon Analizi, One-Way ANOVA ve t-Testi uygulanmıştır. Ayrıca anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığının tespit edilmesi amacıyla, gruplara ait homojenliği dikkate alınarak Hochberg ve Games-Howell testleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların, eğitim durumu, baba eğitim durumu, antrenman yapma sıklığı, branşta elde edilen en yüksek derece, algılanan dindarlık düzeyi ve dini eğitim alma değişkenlerine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre ölçek alt boyutları ve toplam puanlara bağlı istatistik açıdan anlamlı farklılık tespit edilirken, cinsiyet, anne eğitim durumu ve ikamet edilen yerleşim yeri değişkenlerine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre ölçek alt boyutları ve toplam puanlara bağlı istatistik açıdan

* Bu araştırma Miraç MAKUL'un Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı çatısı altında 23.05.2023 tarihinde sunumunu gerçekleştirmiş olduğu "Geleneksel Okçuluk Sporcularının Sportif Faaliyetlerindeki Davranışlarına İslam Dininin Etkisinin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

anlamli farklıliğın olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların yaş, spor yaşı, aylık ortalama gelir düzeyi ve aylık ortalama kişisel gelir düzeyi değişkenleri ile SFIDE ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanlarına ilişkin korelasyon analiz sonuçlarına göre değişkenler ile ölçek alt boyutları arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor, geleneksel okçuluk, İslam dini.

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF TRADITIONAL ARCHERY ATHLETES ON THEIR BEHAVIORS IN SPORTING ACTIVITIES

Abstract

While the religion of İslam wants to stay away from all kinds of behaviors that are harmful to people, it has stated that sports activities, especially archery, should take an important place in people's lives as an alternative to staying away from these behaviors. In this context, when the verses and hadiths are examined, we see the main benefits of archery such as keeping people away from bad habits and providing mental and physical development. In this context, the aim of the testudy is to evaluate the effect of İslamic religion on the behaviors of traditional archery athletes in their sportive activities and to examine these data in terms of demographic variables. The research group consists of 373 participants. For the purpose of data collection, "İslamic Religion Influence Scale in Sports Activities" was used. Percentage and frequency distributions, Spearman Correlation Analysis, Pearson Correlation Analysis, One-Way ANOVA and t-Test were applied in the analysis of the data. In addition, Hochberg and Games-Howell tests were used, taking into account the homogeneity of the groups, in order to determine from which groups the significant differentiation originated. According to the results of the research, there was a statistically significant difference depending on the sub-dimensions of the scale and the total scores according to the average scores obtained from the SFIDE scale regarding the variables of educational status, father's education level, frequency of training, the highest degree obtained in the branch, perceived religiosity and receiving religious education. It was determined that there was no statistically significant difference depending on the sub-dimensions of the scale and the total scores according to the average scores obtained from the SFIDE scale regarding the variables of gender, mother's education level and place of residence. In addition, according to the correlation analysis results of the participants' age, sports age, average monthly income and monthly average personal income level, and the sub-dimensions and total scores of the SFIDE scale, it was determined that there was no relationship between the variables and the sub-dimensions of the scale.

Keywords: Sports, traditional archery, İslamic religion.

GİRİŞ

İnsanlık tarihine baktığımızda ok ve yay insanlık tarihinde en uzun süre kullanılmış olan bir silahtır. 16. Yüzyıl'a gelinceye kadar ok ve yay tüm coğrafyada savaş aracı olarak özellikle de erkekler tarafından aktif bir şekilde kullanılmaktaydı. Tarihi milletler ve kavimler incelendiğinde tüm milletler kendi okçulukları ile övünmüşlerdir. Literatür incelendiğinde geleneksel okçuluğun ilk olarak nerede icra edilmeye başlandığıyla ilgili çeşitli bilgiler yer almaktadır. Bunlardan ilkinde baktığımızda "Ele geçen en erken ok uçlarından bazıları Güney Afrika'daki Pinnacle Point'te bulunmuş olup günümüzden yaklaşık 71.000 yıl öncesine, organik malzemenin korunumunun zorluğundan dolayı oldukça az sayıda ele geçen en eski yay kalıntılarının bir örneği ise Danimarka Holmegaard'da ele geçmiş olup 9.000 yıl öncesine tarihlenmektedirler" şeklinde bilgi yer almaktadır (Köseoğlu, 2013).

Okun tarihçesini yazan Abdurrahman Taberi'den atfolunan rivayete göre oku ilk olarak Hz. Âdem (a.s.) kullanmıştır. Taberi ok ve yayın ilk kez kullanımını şu şekilde aktarmıştır; "Ekinlerini yiyen kuşları öldürsün diye Allah, Hz. Adem'e Cebrail (a.s.), eliyle ok ve yay yollamıştır" bunların ne olduklarını soran Hz. Adem'e Cebrail (a.s.) "yayı göstermiş bu Allah'ın kuvveti/gücüdür, oku gösterip bu da Allah'ın şiddetidir" demiştir, ardından atış uygulamasının nasıl yapılması gerektiğini göstermiştir. İslamiyet'e göre okun ve yayın dünyaya gelişi cennetten, Cebrail (a.s.) eliyle olmuştur, onları Allah göndermiştir. Bu nedenle ok ve yay kutsi nesnelere şeklinde değerlendirilmiştir (Yücel, 2008).

Türklerin İslamiyet öncesinde ve İslamiyet sonrasındaki süreçte başarılı olmasının nedenleri arasında "okçuluk" önemli bir yer teşkil etmiştir (Yücel, 1999). İslamiyet'in kabulünden sonra okçuluk dini anlamda yeni bir boyut kazanmış ve bir "meziyet/erdem" şeklinde tasavvur edilmeye başlanmıştır. Bu tasavvurda; Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ümmetine bırakmış olduğu kutsal bir emanet anlayışı ve hadislerinin etkisi oldukça büyük bir paya sahiptir (Güven, 1999; Yücel, 1999).

İslam dininde okçuluk sporunun bu denli yerinin olmasıyla birlikte Müslüman sporcuların günlük ve sportif yaşamlarında dini gereklilikleri göz önünde bulundurdıkları bilinmektedir (İsmail vd., 2018). Müslüman kimselerin bu husustaki dikkat ettikleri noktaları; karşı cinsle olan etkileşim, ilgili spor branşında kullanılan kıyafet ve ahlaki değerler gibi örneklendirmek mümkündür (Taş, 2020). Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacını; geleneksel okçuluk sporcularının sportif faaliyetlerindeki davranışlarına İslam dininin etkisinin değerlendirilmesi ve bu verilerin demografik değişkenler açısından incelenmesi oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde; araştırma modeli, araştırma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi konularında kimi bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacına ulaşmak için tarama modelinden yararlanılmıştır. Genel anlamda tarama modelini, az ya da çok elemanı bulunan bir evrende, o evrene ilişkin genel bir yargı oluşturmak amacıyla evrenden oluşan örneklem üzerinden yapılan tarama düzenlemeleri olarak tanımlayabiliriz (Karasar, 2012).

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Geleneksel Türk Okçuluk branşında 2022 yılındaki aktif sporcular oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Samsun Büyükler Türkiye Şampiyonasına katılan 686 sporcudan kolaylama yöntemi ile belirlenmiş olan 373 kişi oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasına ilişkin süreçte Google Form veri tabanı kullanılarak araştırma grubuna veri toplama araçları elektronik ortamda iletilmiştir. Katılımcılara araştırma çerçevesinde iki farklı form yöneltilmiştir. Bunlar; “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sportif Faaliyetlerde İslam Dini Etkisi Ölçeği’dir”.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırma grubunun kişisel verilerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” 13 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, aktif spor yaşı, aylık kişisel gelir düzeyi, aylık aile gelir düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, yaşanan yer, antrenman yapma sıklığı, başarı durumu, dini durumu, dini eğitim’den oluşmaktadır.

Sportif Faaliyetlerde İslam Dini Etkisi Ölçeği

Sportif Faaliyetlerde İslam Dini Etkisi Ölçeği, Taş, Hergüner, İmamoğlu, Yaman, Zengin, Üzüm ve Karlı tarafından 2020 yılında, sportif faaliyetlerde İslam dini etkisini belirlemede kullanmak amacıyla yapılan bir ölçme aracıdır. Bu ölçek toplamda 38 maddeden ve 6 alt boyuttan (1-Katılım, 2- Motivasyon, 3-Otokontrol, 4-Ahlak, 5-Kıyafet, 6-Karşı Cins) oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 1. alt boyut için 0,43, 2. alt boyut için 0,90, 3. alt boyut için ise 0,92, 4. alt boyut için ise 0,90, 5. alt boyut için ise 0,90 ve 6. alt boyut için ise 0,89 değerleri tespit edilmiştir. Ölçeğin toplam Alfa değeri ise 0.95 olarak bulunmuştur. Alfa değerinin referans aralığı ile ilgili literatür incelendiğinde, “.90 ve üzeri Mükemmel, .80 ve üzeri İyi, .70 ve üzeri Uygun, .60 ve üzeri kabul edilebilir, .50 ve üzeri Zayıf olarak ve .50 ve altı kabul edilemez” olarak kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2003).

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin ilk olarak aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları belirlenmiştir. Demografik bilgiler ile araştırmada kullanılan ölçekler, parametrik testlerden One-Way ANOVA ve t-Testi kullanılarak sınanmıştır. Ayrıca anlamlı farklılaşmanın hangi gruplardan kaynaklandığının tespit edilmesi amacıyla, gruplara ait homojenliği dikkate alınarak Hochberg’s GT2 ve Games-Howell testleri kullanılmıştır. Araştırma grubunun değişkenleri ile araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla da Spearman ve Pearson Korelasyon analizlerinden faydalanılmıştır. Yapılan analizlerin istatistiksel değerlendirmelerinde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Verilerin analizinde IBM SPSS 23.0 versiyonu kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinin neticesinde ulaşılan bulgular tablolar halinde bu bölümde sunulmuş olup, verilere ilişkin gerekli açıklamalara yine bu bölümde yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik değişkenlerine ilişkin frekans ve yüzde ortalama puanları.

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	146	39.1
	Erkek	227	60.9
Eğitim Durumu	İlkokul + Ortaokul	25	6.7
	Lise	188	50.4
	Ön Lisans	43	11.5
	Lisans	99	26.5
	Lisansüstü	18	4.8
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	128	34.3
	Ortaokul	103	27.6
	Lise	100	26.8
	Üniversite	42	11.3
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	69	18.5
	Ortaokul	93	24.9
	Lise	113	30.3
İkamet Edilen Yerleşim Yeri	Üniversite	98	26.3
	Köy + Kasaba	28	7.5
	Belde	57	15.3
	İlçe Merkezi	153	41.0
Antrenman Yapma Sıklığı	İl Merkezi	135	36.2
	Neredeyse her gün (Düzenli)	53	14.2
	Haftada birkaç kez (Düzenli)	196	52.5
	Haftada bir kez (Az düzenli)	94	25.2
	Ayda birkaç kez veya yılda birkaç kez (Düzensiz)	30	8.0
Branşta Elde Edilen En Yüksek Derece	Milli sporcu olmak	17	4.6
	Türkiye derecesi veya uluslararası müsabaka derecesi	75	20.1
	Derece yok	281	75.3
Algılanan Dindarlık Düzeyi	Çok Dindar	53	14.2
	Dindar	235	63.0
	Az Dindar	71	19.0
	Dindar Değil	14	3.8
Dini Eğitim Alma Durumu	Evet	276	74.0
	Hayır	97	26.0

Tablo 1 incelendiğinde araştırma grubunun %39.1'inin (f=146) kadın, %60.9'unun (f=227) ise erkek katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Eğitim durumu değişkenine bağlı katılımcıların %6.7'sinin (f=25) ilkokul ve ortaokul, %50.4'ünün (f=188) lise, %11.5'inin (f=43) ön lisans, %26.5'inin (f=95) lisans, %4.8'sinin (f=18) lisansüstü grubuna dâhil olduğu görülmektedir. Anne eğitim durumu değişkenine bağlı katılımcıların %34.3'ünün (f=128) ilkokul, %27.6'ünün (f=103) ortaokul, %26.8'inin (f=100) lise, %11.3'inin (f=42) üniversite, grubuna dâhil olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumu değişkenine bağlı katılımcıların %18.5'inin (f=69) ilkokul, %24.9'unun (f=93) ortaokul, %30.3'ünün (f=113) lise, %26.3'inin (f=98) üniversite, grubuna dâhil olduğu görülmektedir. İkamet edilen yer değişkenine bakıldığında, %7,5'inin (f=28) köy ve kasaba, %15.3'ünün (f=57) belde, %41.0'ının (f=153) ilçe merkezi, %36.2'inin (f=135) il merkezinde ikamet ettiği görülmektedir. Antrenman yapma sıklığı

değişkenine bağlı katılımcıların %14.2'sinin (f=53) neredeyse hergün, %52,5'inin (f=196) haftada birkaç kez, %25.2'sinin (f=94), haftada bir kez, %8'inin (f=30) ayda/yılda birkaç kez antrenmana katıldıklarını ifade etmişlerdir. Branşta elde edilen en yüksek derece değişkenine bakıldığında, %4.6'sının (f=17) milli sporcu, %20.1'inin (f=75) Türkiye derecesi veya uluslararası müsabaka derecesi elde ettiği görülürken, %75.3'ünün (f=281) derecesinin olmadığı görülmektedir. Algılanan dindarlık düzeyine göre, katılımcıların %14.2'sinin (f=53) çok dindar, %63'ünün (f=235) dindar, %19'unun (f=71) az dindar, %3.8'inin (f=14) ise dindar olduğu görülmektedir. Dini eğitim alma durumu alma değişkenine göre ise katılımcıların %74'ünün (f=276) evet yanıtı verdiği görülürken, %26'sının (f=97) hayır yanıtını verdiği görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların yaş, spor yaşı, aylık ortalama kişisel/aile gelirlerine ilişkin tanımlayıcı istatistik analiz sonuçları

Değişkenler	Ort.	Medyan	Sdt. Sapma	Min.	Maks.	Çarpıklık	Basıklık
Yaş (Yıl)	26.23	22.00	9.805	18	64	1.175	.314
Spor Yaşı (Yıl)	2.86	3.00	1.687	1	8	.849	.216
Aylık Ortalama Kişisel Gelir (TL)	4.635,36	3.000,00	3.984,03	700	20.000	1.137	.748
Aylık Ortalama Aile Geliri (TL)	8.376,10	7.500,00	4.120,87	1.700	25.000	1.525	2.843

Tablo 2'de katılımcıların yaş, spor yaşı, aylık ortalama kişisel/aile gelirlerine ilişkin frekans ve yüzde ortalama puanları yer almaktadır. Bu verilere göre katılımcıların yaş ortalamaları 26.23 iken spor yaşı ortalamaları 2.86'dır. Katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyleri kişisel gelir bazında incelendiğinde 4.635,36 TL olduğu görülürken aylık aile gelir ortalamalarının ise 8.376,10 TL olduğu görülmektedir. Buna ek olarak çarpıklık ve basıklık değerleri çerçevesinde yaş, spor yaşı ve aylık ortalama kişisel gelir değişkenlerinin normal dağılım sergiledikleri, aylık ortalama aile geliri değişkeninin ise normal dağılım sergilemediği kabul edilmiştir (bkz. George, & Mallery, 2010; Tabachnick, & Fidell, 2013).

Tablo 2. Ölçek boyutlarının güvenirlik analizi sonuçları

Boyutlar	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Katılım	.675	2
Motivasyon	.880	11
Otokontrol	.845	6
Ahlak	.851	10
Kıyafet	.883	5
Karşı Cins	.913	4
SFİDE (Toplam)	.927	38

Tablo 3 incelendiğinde araştırma kapsamında hesaplanan iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) bağlamında ölçek boyutlarının güvenilir oldukları görülmektedir.

Tablo 3. Ölçek boyutlarının tanımlayıcı istatistikleri

Boyutlar	Ortalama	Medyan	Std. Sapma	Min.	Maks.	Çarpıklık	Basıklık
Katılım	3,8646	4	1,01787	1	5	-1,001	0,598
Motivasyon	4,2164	4,2727	0,60936	1,91	5	-0,987	0,969
Otokontrol	4,3575	4,5	0,59807	2,17	5	-1,191	1,367
Ahlak	4,408	4,5	0,51068	2,6	5	-1,112	1,174
Kıyafet	3,9555	4,2	0,92344	1	5	-0,92	0,27
Karşı Cins	3,0208	3	1,21679	1	5	-0,037	-0,979
SFİDE (Toplam)	4,1104	4,1842	0,5024	2,29	5	-0,766	0,505

Tablo 4 incelendiğinde katılım alt boyutunun ortalaması 3,8646 ve standart sapması 1,01787; motivasyon alt boyutunun ortalaması 4,2164 ve standart sapması 0,60936; otokontrol alt boyutunun ortalaması 4,3575 ve standart sapması 0,59807; ahlak alt boyutunun ortalaması 4,408 ve standart sapması 0,51068; kıyafet alt boyutunun ortalaması 3,9555 ve standart sapması 0,92344; karşı cins alt boyutunun ortalaması 3,0208 ve standart sapması 1,21679; SFİDE (toplam) puanı ortalaması 4,1104 ve standart sapması 0,5024 olduğu görülmektedir. Ayrıca çarpıklık ve basıklık değerleri çerçevesinde ölçek boyutlarının normal dağılım sergiledikleri kabul edilmiştir (George, & Mallery, 2010; Tabachnick, & Fidell, 2013).

Tablo 4. Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin t-tesisi sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	Ort.	Sdt. Sapma	t	p
Katılım	Kadın	146	3.83	1.08	-.441	.660
	Erkek	227	3.88	.97		
Motivasyon	Kadın	146	4.17	.60	-1.070	.285
	Erkek	227	4.24	.61		
Otokontrol	Kadın	146	4.36	.60	114	.909
	Erkek	227	4.35	.59		
Ahlak	Kadın	146	4.47	.49	1.923	.055
	Erkek	227	4.36	.51		
Kıyafet	Kadın	146	4.01	.92	.999	.318
	Erkek	227	3.91	.92		
Karşı Cins	Kadın	146	3.05	1.26	.411	.681
	Erkek	227	3.00	1.18		
SFİDE (Toplam)	Kadın	146	4.12	.51	.458	.648
	Erkek	227	4.10	.49		

Tablo 5'e bakıldığında, katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre ölçek alt boyutları ve toplam puanlara bağlı istatiki açıdan anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p > .05$).

Tablo 5. Katılımcıların eğitim durumuna ilişkin anova sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler	Kareler	F	p	Anlamlı Fark
Katılım	Gruplar Arası	6.096	4	1.524	1.479	.208
	Gruplar İçi	379.317	368	1.031		
	Toplam	385.413	372			
Motivasyon	Gruplar Arası	4.018	4	1.004	2.756*	.028
	Gruplar İçi	134.114	368	.364		
	Toplam	138.132	372			
Otokontrol	Gruplar Arası	2.278	4	.570	1.603	.173
	Gruplar İçi	130.782	368	.355		
	Toplam	133.061	372			
Ahlak	Gruplar Arası	.887	4	.222	.849	.495
	Gruplar İçi	96.129	368	.261		
	Toplam	97.016	372			
Kıyafet	Gruplar Arası	7.289	4	1.822	2.164	.073
	Gruplar İçi	309.932	368	.842		
	Toplam	317.221	372			
Karşı Cins	Gruplar Arası	5.807	4	1.452	.980	.418
	Gruplar İçi	544.970	368	1.481		
	Toplam	550.776	372			
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	1.951	4	.488	1.952	.101
	Gruplar İçi	91.944	368	.250		
	Toplam	93.895	372			

* $p < 0,05$

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların eğitim durumuna ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre katılım, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeğinin toplam puanları alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Ancak motivasyon alt boyutunda eğitim durumu lisans ile ilkököl ve ortaokul olan gruplar arasında istatiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Bu farklılık lisans grubunun ortalama puanının ilkököl ve ortaokul grubuna kıyasla daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların anne eğitim durumuna ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Katılım	Gruplar Arası	2.165	3	.722	.695	.556
	Gruplar İçi	383.248	369	1.039		
	Toplam	385.413	372			
Motivasyon	Gruplar Arası	.724	3	.241	.648	.585
	Gruplar İçi	137.408	369	.372		
	Toplam	138.132	372			
Otokontrol	Gruplar Arası	2.179	3	.726	2.048	.107
	Gruplar İçi	130.881	369	.355		
	Toplam	133.061	372			
Ahlak	Gruplar Arası	1.673	3	.558	2.159	.093
	Gruplar İçi	95.343	369	.258		
	Toplam	97.016	372			
Kıyafet	Gruplar Arası	.257	3	.086	.100	.960
	Gruplar İçi	316.964	369	.859		
	Toplam	317.221	372			
Karşı Cins	Gruplar Arası	.855	3	.285	.191	.902
	Gruplar İçi	549.922	369	1.490		
	Toplam	550.776	372			
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	.595	3	.198	.784	.503
	Gruplar İçi	93.300	369	.253		
	Toplam	93.895	372			

Tablo 7'e bakıldığında, katılımcıların anne eğitim değişkenine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre ölçek alt boyutları ve toplam puanlara bağlı istatiki açıdan anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$).

Tablo 7. Katılımcıların baba eğitim durumuna ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler	F	p	Anlamlı Fark
Katılım	Gruplar Arası	10.655	3	3.552	3.497*	.016	Ortaokul > ilkököl
	Gruplar İçi	374.758	369	1.016			
	Toplam	385.413	372				
Motivasyon	Gruplar Arası	.317	3	.106	.283	.838	-
	Gruplar İçi	137.815	369	.373			
	Toplam	138.132	372				
Otokontrol	Gruplar Arası	1.338	3	.446	1.249	.292	-
	Gruplar İçi	131.723	369	.357			
	Toplam	133.061	372				
Ahlak	Gruplar Arası	.676	3	.225	.863	.460	-
	Gruplar İçi	96.340	369	.261			
	Toplam	97.016	372				
Kıyafet	Gruplar Arası	5.829	3	1.943	2.303	.077	-
	Gruplar İçi	311.392	369	.844			
	Toplam	317.221	372				
Karşı Cins	Gruplar Arası	9.044	3	3.015	2.053	.106	-
	Gruplar İçi	541.733	369	1.468			
	Toplam	550.776	372				
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	.186	3	.062	.244	.866	-
	Gruplar İçi	93.709	369	.254			
	Toplam	93.895	372				

* $p<.05$

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların baba eğitim durumuna ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeğinin toplam puanları alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Ancak katılım alt boyutunda baba eğitim durumu ortaokul ile ilkokul olan gruplar arasında istatiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir. ($p<.05$). Bu farklılık ortaokul grubunun ortalama puanının ilkokul grubuna kıyasla daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 8. Katılımcıların ikamet edilen yerleşim yeri durumuna ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler	F	p
Katılım	Gruplar Arası	7.940	3	2.647	2.587	.053
	Gruplar İçi	377.473	369	1.023		
	Toplam	385.413	372			
Motivasyon	Gruplar Arası	2.011	3	.670	1.817	.144
	Gruplar İçi	136.121	369	.369		
	Toplam	138.132	372			
Otokontrol	Gruplar Arası	.228	3	.076	.211	.889
	Gruplar İçi	132.832	369	.360		
	Toplam	133.061	372			
Ahlak	Gruplar Arası	.571	3	.190	.728	.536
	Gruplar İçi	96.445	369	.261		
	Toplam	97.016	372			
Kıyafet	Gruplar Arası	2.419	3	.806	.945	.419
	Gruplar İçi	314.802	369	.853		
	Toplam	317.221	372			
Karşı Cins	Gruplar Arası	6.017	3	2.006	1.359	.255
	Gruplar İçi	544.759	369	1.476		
	Toplam	550.776	372			
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	.401	3	.134	.527	.664
	Gruplar İçi	93.495	369	.253		
	Toplam	93.895	372			

Tablo 9'e bakıldığında, katılımcıların ikamet edilen yerleşim yeri değişkenine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre ölçek alt boyutları ve toplam puanlara bağlı istatiki açıdan anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$).

Tablo 9. Katılımcıların antrenman yapma sıklığına ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler	df	Kareler	F	p	Anlamlı
Katılım	Gruplar Arası	15.293	3	5.098	5.082*	.002	Düzenli > Az düzenli
	Gruplar İçi	370.120	369	1.003			
	Toplam	385.413	372				
Motivasyon	Gruplar Arası	2.529	3	.843	2.294	.078	-
	Gruplar İçi	135.603	369	.367			
	Toplam	138.132	372				
Otokontrol	Gruplar Arası	.842	3	.281	.784	.504	-
	Gruplar İçi	132.218	369	.358			
	Toplam	133.061	372				
Ahlak	Gruplar Arası	.340	3	.113	.432	.730	-
	Gruplar İçi	96.676	369	.262			
	Toplam	97.016	372				
Kıyafet	Gruplar Arası	2.713	3	.904	1.061	.366	-
	Gruplar İçi	314.508	369	.852			
	Toplam	317.221	372				
Karşı Cins	Gruplar Arası	4.953	3	1.651	1.116	.342	-
	Gruplar İçi	545.824	369	1.479			
	Toplam	550.776	372				
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	.861	3	.287	1.138	.333	-
	Gruplar İçi	93.034	369	.252			
	Toplam	93.895	372				

* $p<.05$

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların antrenman yapma sıklığına ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeğinin toplam puanları alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Ancak katılım alt boyutunda antrenman yapma sıklığına bağlı düzenli (neredeyse hergün) ile az düzenli (haftada birkaç kez) olan gruplar arasında istatiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Bu farklılık düzenli spor yapan grubun ortalama puanının az düzenli spor yapan gruba kıyasla daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 10. Katılımcıların branşta elde edilen en yüksek dereceye ilişkin ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Katılım	Gruplar Arası	11.631	2	5.816	5.757*	.003	Derece Yok> Türkiye/Uluslararası Derece
	Gruplar İçi	373.781	370	1.010			
	Toplam	385.413	372				
Motivasyon	Gruplar Arası	1.076	2	.538	1.453	.235	-
	Gruplar İçi	137.055	370	.370			
	Toplam	138.132	372				
Otokontrol	Gruplar Arası	.805	2	.403	1.127	.325	-
	Gruplar İçi	132.255	370	.357			
	Toplam	133.061	372				
Ahlak	Gruplar Arası	1.333	2	.667	2.578	.077	-
	Gruplar İçi	95.683	370	.259			
	Toplam	97.016	372				
Kıyafet	Gruplar Arası	3.167	2	1.584	1.866	.156	-
	Gruplar İçi	314.054	370	.849			
	Toplam	317.221	372				
Karşı Cins	Gruplar Arası	6.414	2	3.207	2.180	.115	-
	Gruplar İçi	544.363	370	1.471			
	Toplam	550.776	372				
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	1.692	2	.846	3.394*	.035	Derece Yok> Milli Sporcu
	Gruplar İçi	92.203	370	.249			
	Toplam	93.895	372				

* $p<0,05$

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların branşta elde edilen en yüksek dereceye ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet ve karşı cins alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Ancak katılım alt boyutunda derecesi olmayan grup ile Türkiye/Uluslararası dereceye sahip olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilirken SFİDE ölçeğinin toplam puanları alt boyunda derecesi olmayan grup ile milli sporcu olan gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Bu farklılıklar katılım alt boyutunda derecesi olmayan grubun derecesi Türkiye/Uluslararası derecesi olmayan gruba kıyasla daha yüksek olmasından kaynaklanırken toplam puanlar açısından ise derecesi olmayan grubun lehine sonuçlanmıştır.

Tablo 11. Katılımcıların algılanan dindarlık düzeylerine yönelik ANOVA sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalama	F	p	Anlamlı Fark
Katılım	Gruplar Arası	3.770	3	1.257	1.215	.304	-
	Gruplar İçi	381.643	369	1.034			
	Toplam	385.413	372				
Motivasyon	Gruplar Arası	5.337	3	1.779	4.493*	.002	Çok Dindar > Az Dindar > Dindar Değil
	Gruplar İçi	132.795	369	.360			
	Toplam	138.132	372				
Otokontrol	Gruplar Arası	9.185	3	3.062	9.120*	.000	Çok Dindar > Dindar > Az Dindar > Dindar Değil
	Gruplar İçi	123.876	369	.336			
	Toplam	133.061	372				
Ahlak	Gruplar Arası	7.276	3	2.425	9.972*	.000	Çok Dindar > Dindar > Dindar Değil
	Gruplar İçi	89.740	369	.243			
	Toplam	97.016	372				
Kıyafet	Gruplar Arası	25.409	3	8.470	10.710*	.000	Çok Dindar > Dindar Değil
	Gruplar İçi	291.812	369	.791			
	Toplam	317.221	372				
Karşı Cins	Gruplar Arası	15.125	3	5.042	3.473*	.016	Çok Dindar > Dindar Değil
	Gruplar İçi	535.652	369	1.452			
	Toplam	550.776	372				
SFİDE (Toplam)	Gruplar Arası	1.692	2	.846	11.832*	.000	Çok Dindar > Dindar > Az Dindar > Dindar Değil
	Gruplar İçi	92.203	370	.249			
	Toplam	93.895	372				

*p<0,05

Tablo 12 incelendiğinde, katılımcıların algılanan dindarlık düzeylerine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre yalnızca katılım alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>.05). Ancak motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeğinin toplam puanları alt boyutlarında algılanan dindarlık düzeylerine bağlı gruplar arasında istatiki açıdan anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p<.05). Motivasyon alt boyutunda dindarlık düzeyini, çok dindar olarak algılayan grubun ortalama puanları az dindar ve dindar değil olarak algılayan gruba göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (p<.05). Otokontrol alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilirken bu grupların elde ettikleri ortalama puanlar büyükten küçüğe sırasıyla; çok dindar, az dindar ve dindar değil olarak sıralanmaktadır. Ahlak alt boyutunda tüm gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilirken bu grupların elde ettikleri ortalama puanlar büyükten küçüğe sırasıyla; çok dindar, dindar, az dindar ve dindar değil olarak sıralanmaktadır. Kıyafet ve karşı cins alt boyutlarında çok dindar ve dindar değil grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilirken bu grupların elde ettikleri ortalama puanlar incelendiğinde ortalama puanlar kendilerini çok dindar olarak algılayan grubun lehine sonuçlanmıştır. SFİDE ölçeğinin toplam puanları alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilirken bu grupların elde ettikleri ortalama puanlar büyükten küçüğe sırasıyla; çok dindar, dindar, az dindar ve dindar değil olarak sıralanmaktadır.

Tablo 12. Katılımcıların dini eğitim alma değişkenine ilişkin t-tesisi sonuçları

Alt Boyutlar	Grup	N	Ort.	Sd.	t	p
Katılım	Evet	276	3.93	1.02	2.317*	.021
	Hayır	97	3.65	.98		
Motivasyon	Evet	276	4.28	.55	3.911*	.000
	Hayır	97	4.01	.70		
Otokontrol	Evet	276	4.44	.48	4.845*	.000
	Hayır	97	4.11	.78		
Ahlak	Evet	276	4.47	.45	4.349*	.000
	Hayır	97	4.21	.61		
Kıyafet	Evet	276	4.02	.93	2.325*	.021
	Hayır	97	3.76	.85		
Karşı Cins	Evet	276	3.11	1.20	2.492*	.013
	Hayır	97	2.75	1.20		
SFİDE (Toplam)	Evet	276	4.18	.45	4.954*	.000
	Hayır	97	3.89	.57		

*p<0,05

Tablo 13'e bakıldığında, katılımcıların dini eğitim alma değişkenine ilişkin SFİDE ölçeğinden elde ettikleri ortalama puanlara göre ölçek alt boyutları ve toplam puanlara bağlı istatiki açıdan anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir (p<.05). Ortalama puanlar incelendiğinde tüm farklılıkların dini eğitim alan gruptan kaynaklandığı ve yanıtı evet olan katılımcıların lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Katılımcıların yaş, spor yaşı, aylık ortalama kişisel gelir düzeyi ile sportif faaliyetlerde islam dininin etkisi ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanlarına ilişkin pearson korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler		Katılım	Motivasyon	Otokontrol	Ahlak	Kıyafet	Karşı Cins	SFİDE (Toplam)
Yaş	r	-.063	.035	.040	.025	.017	.004	.025
	p	.223	.502	.443	.635	.741	.937	.633
Branşta Aktif Olarak Faaliyette Bulunma Yılı	r	-.089	-.002	.010	.003	-.031	-.085	-.037
	p	.088	.974	.854	.951	.552	.100	.481
Aylık Ortalama Kişisel Gelir Düzeyi (TL)	r	-.093	.019	.024	.020	-.026	.021	.006
	p	.098	.743	.672	.717	.648	.709	.915

Tablo 14'de yer alan katılımcıların yaş, spor yaşı, aylık ortalama kişisel gelir düzeyi ile SFİDE ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanlarına ilişkin korelasyon analiz sonuçlarına göre değişkenler ile ölçek alt boyutları arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir (p>.05).

Tablo 14. Katılımcıların aylık ortalama aile gelir düzeyi ile sportif faaliyetlerde islam dininin etkisi ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanlarına ilişkin spearman korelasyon analizi sonuçları

Değişkenler		Katılım	Motivasyon	Otokontrol	Ahlak	Kıyafet	Karşı Cins	SFİDE (Toplam)
Aylık Ortalama Aile Gelir Düzeyi	r	.019	.053	.006	-.045	.033	.060	.057
	p	.712	.308	.916	.392	.532	.247	.275

Tablo 15'de yer alan katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyi ile SFİDE ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanlarına ilişkin korelasyon analiz sonuçlarına göre değişkenler ile ölçek alt boyutları arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir (p>.05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, geleneksel okçuluk sporcularının sportif faaliyetlerindeki davranışlarına İslam dininin etkisinin incelenmesi amacını taşımaktadır. Araştırmada katılımcıların cinsiyet değişkenlerine ilişkin yapılan t-testi sonucunda anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kişilerin sportif etkinliklere katılması hususunda İslam dininin etkilerinin araştırıldığı çalışmalar neticesinde hem bulgularımızı destekleyen hem de desteklemeyen çalışmalar mevcuttur. Taş'ın (2020) lisanslı sporcular ile gerçekleştirdiği araştırma bulguları SFİDE ölçeğinin otokontrol ve ahlak alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılığın olduğunu işaret etmektedir. İlgili araştırma sonuçları bahsi geçen farklılıkların kadın katılımcıların ortalama puanlarının, erkek katılımcıların ortalama puanlarına oranla daha yüksek olmasından kaynaklı olarak sonuçlandığını belirtmiştir. Bahsi geçen çalışma ile araştırma bulgularımızın aynı alt boyutlarda ortalama puanlarda kadın katılımcıların ortalama puanlarının, erkek katılımcıların puanlarına oranla daha yüksek olduğu görülerek sonuçlanmasına karşın araştırma gruplarımız arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yüksel'in (2014) okçuluk sporu yapan kişilerin cinsiyet değişkenine bağlı olarak ilgili spora yönelme nedenleri araştırdığı çalışmanın sonucunda erkek katılımcıların, kadınlara oranla bu spora daha fazla yönelim gösterdikleri gözlemlenmektedir. Konuyla ilgili literatürde cinsiyete bağlı veriler farklılık gösterirken bu durum Sarıkoca'ya (2020) göre okçuluk gibi sporlar tarih boyunca, savunma ve askeri faaliyetlere dayalı etkinlikler olması sebebiyle spora katılan kişilerin dini değerlerden ziyade sosyolojik bir gerekçesi bulunmaktadır. Tüm bu veriler ışığında kişilerin bireysel hayat görüşünün ve dini değerlerinin farklılık göstermesi nedeniyle bu şekilde bir dağılım olduğu ve okçuluk sporunun İslami açıdan sorun teşkil etmeyen bir yapıya sahip olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple de cinsiyet değişkeninin okçuluk sporunda İslam dininin etkisinin göz önünde bulundurularak yapılmasında bir sakıncanın olmadığı görüşü savunulmaktadır.

Araştırmada katılımcıların eğitim durumu değişkenlerine ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda eğitim durumuna ilişkin, katılım, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeği toplam puanında anlamda farklılık bulunamazken yalnızca motivasyon alt boyutunda istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılık eğitim düzeyi lisans seviyesinde olan katılımcıların ortalama puanlarının, ilkökul ve ortaokul düzeyinde olan katılımcılara kıyasla daha yüksek puan elde etmelerinden kaynaklanmaktadır. Tarakçıoğlu, Sökmen ve Boylu'nun (2010) araştırma sonuçlarında kişilerin eğitim durumlarına bağlı istatistiki açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık üniversite mezunu olanların, lise mezunu olanlara göre daha yüksek ortalama elde etmelerinden kaynaklanmaktadır. Araştırmacılar bu bağlamda eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin hem psikolojik hem de sosyal açıdan motivasyonel araçları daha efektif kullandığı vurgusunu yapmışlardır. Tokur'un (2016) üniversite öğrencilerine yönelik yapmış olduğu araştırma sonuçlarında sınıf düzeyinin artışına bağlı elde ettikleri özsaygı ortalama puanları da artış göstermiştir. Buna bağlı olarak kişilerin içsel dini motivasyon ile özsaygı arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir, buna bağlı olarak içsel dini motivasyon düzeyi arttıkça özsaygı düzeyinde arttığı vurgusunu yapmıştır. Bu durum spor alanında incelendiğinde Demir ve Çetin'in (2020) sporcu bireylerin motivasyon boyutlarını araştırdığı çalışma sonucunda eğitim düzeyi yüksek olan

bireylerin, eğitim düzeyleri düşük olan bireylere nazaran daha başarı odaklı ve daha yenilikçi motivasyonel bir bakış açısına sahip oldukları görülmüştür. Bahsi geçen araştırmalara dayanarak kişilerin eğitim durumlarının motivasyonel araçları ne düzeyde kullanacağı konusunda bizlere fikir vermektedir. Araştırma bulgularımızda da eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin, İslam dinini motivasyonel bir araç olarak kullanması sebebiyle bu farklılığa yol açtığı düşünülmektedir.

Araştırma grubunun anne eğitim durumuna ilişkin SFİDE ölçeği alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak baba eğitim durumu alt boyutuna ilişkin elde edilen verilerde katılım alt boyutunda baba eğitim düzeyi ortaokul olanların ortalama puanları ilkokul düzeyinde olanlara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın meydana geldiği "katılım" alt boyutu; kişilerin sportif bir etkinliğe karşı güdülenme durumlarında inançlarının ön planda olduğu maddeleri içermektedir. Bu bağlamda baba eğitim durumu daha yüksek olan grubun sportif etkinliklere katılırken dini inançları gözeterek güdülendiklerini söylemek mümkündür. Nitekim Özel ve Zelyurt'un (2016) deneysel çalışması neticesinde ebeveynlerin eğitim düzeylerinin çocukları ile iletişimlerini ve aralarındaki bağlanmayı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dahası, Güven'in (2021) ergen yaştaki bireylerle gerçekleştirdiği araştırma sonucunda anne/baba eğitim düzeyine bağlı gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Ancak katılımcıların elde ettikleri ortalama puanlar bulgularımıza benzerlik göstererek ebeveyn eğitim düzeyi daha yüksek olan grupların çocuklarının dini hassasiyetlerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kişilerin ebeveynlerinin çocukları üzerindeki bazı değerlere etkilerine ek olarak sportif aktivitelere katılımlarını da etkilediği yönünde araştırma sonuçları konu ile ilgili literatürde mevcuttur. Bu hususta Deemua ve Okonezi'nin (2018) Güney Nijerya'da yaşayan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği araştırma bulguları örnek teşkil etmektedir. Bahsi geçen araştırma, üniversite sporlarına katılan öğrencilerin bu sporlara katılımlarında dini değerleri, spora katılımda ebeveyn etkileri ve kıyafet modları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda ise Müslüman bireylerin Hristiyanlara kıyasla sportif etkinliklere katılımlarında dini değerlerini daha çok ön planda tuttuğu ve bu tutumda ebeveynlerinin etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen veriler bu hassasiyette en çok sportif etkinliklere katılımda kullanılan kıyafetlerin ve hareketlerin İslam dinine uygun olmayışından kaynaklı olduğunu işaret etmektedir. Yine benzer sonuçlar elde eden ve araştırmalarının Sri Lanka'da üniversite öğrencileri ile gerçekleştiren Senarath ve Liyanage (2020) de Müslüman kimliğinin, başörtüsü takma gibi İslami kıyafet kurallarının ve sporun doğası gereği karşı cinsle karışmanın veya etkileşimin, Ramazan ayında egzersiz yapamamanın ve halka açık yüzme havuzlarının kullanımı gibi etkenlerin spora katılım konusunda sınırlayıcı etkilere sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak aynı araştırma, gelişmiş ülkelerde her türden imkânların İslami açıdan spora katılım noktasında elverişli ortamlar sunduğunu da belirtmiştir. Tüm bu yerli ve yabancı kaynakların ışığında ebeveyn eğitim düzeyinin çocukları ile olan etkili iletişimlerini arttırmasına bağlı kendi dini inançlarını da bu yolla çocuklarına aktardıkları ve bu sebeple çocukların da spor etkinliklerine katılımda hassasiyet gösterdiği düşünülmektedir.

Katılımcıların ikamet ettikleri yer değişkenine ilişkin SFİDE ölçeği alt boyutlarında gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma verilerimizi destekler nitelikte Ağkurt (2018) da spora katılım

bakımından ikamet edilen yer değişikine ilişkin katılımcıların ortalama puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Kişilerin spora katılım durumlarına ek olarak dini inançlarına göre ikamet edilen yer incelendiğinde de benzer sonuçlar elde eden araştırmalar mevcuttur. Kaya ve Aydın'ın (2011) kişilerin dini inançlarına ilişkin ikamet ettikleri yerleri araştırdıkları çalışmanın sonucunda istatistiki açıdan anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Koyuncu (2011) ise kişilerin yaşadıkları yer seçimlerinde sosyal, ekonomik, ahlaki ve siyasi yönelimlerinin etkili olduğunu ifade etmiştir. Bu verilere dayanarak, kişilerin ikamet ettikleri yere bağlı hem sportif anlamda hem de dini inançlar bakımında anlamlı farklılık olmadığı düşünülmektedir. Bunun nedeninin ise kişilerin sosyal çevrelerindeki insanları seçerken kendi inanç ve ideolojilerine paralel düşüncedeki bireylerden oluşturmalarından kaynaklanarak farklılık olmadığı düşünülmektedir.

Araştırmada katılımcıların antrenman yapma sıklığına ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda, antrenman yapma durumuna ilişkin, motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeği toplam puanında anlamda farklılık bulunamazken yalnızca katılım alt boyutunda istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılık antrenman yapma düzeyi düzenli olan katılımcıların ortalama puanlarının, az düzenli olan katılımcılara kıyasla daha yüksek puan elde etmelerinden kaynaklanmaktadır. Bu durum konuyla ilgili literatürde spora katılım bazında incelendiğinde elde edilen veriler benzerlik göstermektedir. Sevinç ve Kapçak (2021) bu hususta kişilerin spora katılım noktasında fiziksel uygunluk, arkadaşlık edinme, beceri gelişimi gibi öncelikleri olduğunu vurgularken, Pehlevan ve Bal (2018) kişilerin spora korunma, yardım, aile desteği ve arkadaş desteği gibi sebeplerden spora katılım sağladıklarını belirtmişlerdir. Sportif anlamda spora katılımı tetikleyen unsuralardan birisi olan dini değerler bazında araştırma yapan Taş (2020) araştırma bulgularımızı destekler nitelikte antrenman yapma sıklığı değişkenine ilişkin SFİDE ölçeğinin katılım alt boyutunda antrenman sıklığı daha fazla olan grupların, daha yüksek ortalama puan elde ettiklerine yönelik istatistiki açıdan anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir. Doğan (2018) da benzer veriler elde ederek aktif olarak spora katılan kişilerin yüksek düzeyde (çok düzenli) spor yapma durumları ile içe dönük ve dışa dönük dinsel eğitim alma durumları ile ilişkili olduklarını ifade etmiştir. Mevcut çalışmalara dayanarak kişilerin antrenmana katılım sebeplerinin değişikliklerinden birisinin dini değer gözetme olduğu ve spora katılırken dini değer gözetme bazında kişinin ne sıklıkla antrenman yaptığında farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebebinin ise spora daha yoğun katılan bireylerin sporun doğasına daha hâkim olmalarıyla birlikte dini değer ve hassasiyetlerini bu doğrultuda gözettikleri düşünülmektedir.

Araştırmada katılımcıların branşta elde edilen en yüksek dereceye ilişkin yapılan ANOVA testi sonucunda elde edilen en yüksek derece durumuna ilişkin, motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet ve karşı cins alt boyutlarında anlamda farklılık bulunamazken katılım alt boyutunda ve SFİDE ölçeği toplam puanında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılıklar katılım alt boyutunda derecesi olmayan grubun derecesi Türkiye/Uluslararası derecesi olmayan gruba kıyasla daha yüksek olmasından kaynaklanırken toplam puanlar açısından ise derecesi olmayan gruba kıyasla daha yüksek puan elde etmelerinden kaynaklanmaktadır. Bu durum konuyla ilgili literatürde spora katılım bazında incelendiğinde elde edilen veriler çeşitlilik göstermektedir. Taş'ın

(2020) bu konuda gerçekleştirdiği araştırma sonucunda kişilerin sportif anlamda elde ettikleri en yüksek derece durumuna ilişkin SFİDE ölçeği alt boyutlarında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Milli sporcuların örneklem alındığı araştırma sonuçları bu kişilerin diğer gruplara oranla elde ettikleri başarılarında içsel güdülenme sonucunda bu başarının meydana geldiğini işaret etmektedir. Özasan'ın (2019) araştırma sonuçları bu verileri destekler nitelikte olup, milli sporcuların içsel motivasyon düzeylerinin milli sporcu olmayanlara kıyasla daha yüksek ortalamaya sahip olduklarını vurgulamıştır. Kandemir'e (2020) göre kişilerin dini değerleri bir motivasyon aracı olarak kullanması içsel motivasyon olarak adlandırılmaktadır. Tüm bu veriler ışığında milli sporcular ile derecesi olmayan kişilerin ortalama puanları arasındaki farklılığın temel nedeninin kişilerin dini değerleri motivasyonel bir destek olarak görmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Nitekim ölçek maddeleri arasında yer alan ifadelerde başarısızlık sonucunda tevakkül etme, başarı sonucunda şükür etmek gibi içsel değerler sıklıkla katılımcılara yöneltilerek yanıtlar alınmıştır.

Araştırmada katılımcıların dindarlık düzeylerine yönelik yapılan ANOVA testi sonucunda elde edilen dindarlık düzeyine ilişkin, motivasyon, otokontrol, ahlak, kıyafet, karşı cins ve SFİDE ölçeği toplam puanında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır, katılım alt boyutunda istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu farklılıkların kaynağı olarak düşünülen bazı değerler bu gruplar arasında çeşitlilik göstermiştir. Örneğin motivasyonel açıdan kişilerin dini değerleri kullanması, haram ve helal gibi olguları gözeterek hareket etmelerine bağlı otokontrol sağladıkları düşünülürken verilerimiz bireysel farklılıklardan kaynaklı olarak bu düşüncelerin aksi yönünde seyretmiştir. İslami değerlerin gözetilmesi müminleri münker karşısında daha etkin bir duruş sergilemeye teşvik etmektedir ve bu sayede toplum dâhilinde kendiliğinden oluşacak olan bir otokontrol mekanizmasının devreye girmesi sağlanmaktadır (Orhan, 2020). Kıyafet ve karşı cins alt boyutlarında karşılaşılan farklılıkları ise Senarath ve Liyanage'nin (2020) araştırma sonuçları ile açıklamak mümkündür. Bahsi geçen araştırmada başörtüsü takma, vücut hatlarının belirgin olmaması gibi kıyafet kuralları ve sporun doğası gereği karşı cinsle karışma veya etkileşimde bulunma durumlarına ilişkin dindar kişilerin hassasiyet sahibi oldukları ifade edilmiştir. Benzer şekilde İsmail ve arkadaşları (2018) Müslüman ve gayrimüslim olmak üzere iki örneklem grubu ile gerçekleştirdikleri araştırma sonuçlarında fitness salonlarında spor yapma konusunda İslam dininin bazı sınırlayıcı özellikler taşıdığını ifade etmişlerdir. Aynı araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından birisi de gayrimüslim grubun haftada ortalama 5.171 kcal harcarken Müslüman olan grubun 2.877 kcal harcadığını ve bunun nedeninin yine bazı hassasiyetlerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Yine güncel araştırmalardan birisi olan Friberg ve Sterri'nin (2021) Norveç'te yaşayan göçmen ailelerin ve onların çocukları ile gerçekleştirdikleri çalışma sonucunda; bazı Müslüman ailelerin çocuklarının kendilerini Müslüman olarak tanımlamadıklarını ve bu kişilerin dindarlıktan uzak davranışlar sergileyerek sportif aktiviteler gibi ortamlara girmekten çekinmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Tüm bu verilere dayanarak kendisini dindar olarak tanımlayan bireylerin dindar olmayanlara kıyasla spor gibi ortamlara katılım hususunda daha hassasiyet sahibi bireyler oldukları ve bunun nedeninin İslam dininin temel gereksinimlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bir önceki paragrafta da ifade edildiği üzere kişilerin dini değerlerine bağlı olmasına göre spora katılımları hususunda hassasiyetlerinin de artış gösterdiği düşünülmektedir. Bu bağlamda Bayram ve arkadaşlarının (2019) derleme çalışmalarından elde ettikleri çıkarıma göre; kişinin bedeninin eğitiminden önce ruhunun eğitimi gelmektedir. Araştırmacıların burada bahsettikleri “ruh eğitimi” ise dini eğitim ile sağlanmaktadır. Ateş (2021) de araştırma sonuçlarımızı destekler nitelikte veriler sunarak; dini eğitimin güçlü kişilik gelişimine katkıda bulunduğu ve kişiye bir takım değerler eğitimi de sağladığı vurgusunu yapmıştır. Yorulmaz’ın (2019) araştırma sonuçları ise sporcuların dini hassasiyetlerinin (inanç, duygu, davranış ve bilgi) arasında pozitif yönlü ilişki olduğu yönündedir. Bu verilere bağlı olarak da araştırma grubumuzdan elde edilen verilere göre; katılımcılardan dini eğitim alanların spora katılım hususunda dini değerleri gözeten, dini motivasyon aracı olarak kabul eden, otokontrolü yüksek, ahlaki değerleri ön planda tutan, kıyafet ve karşı cinsle temas konusunda da hassasiyet sahibi kişiler oldukları sonucuna ulaşılırken bunun sebebinin kişilerin aldıkları dini eğitimleri, kendi hayatlarında güçlü bir kişilik sahibi olarak ve tutarlı davranış sergileyerek günlük yaşamlarına uygulamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların yaş, spor yaşı, aylık ortalama kişisel gelir düzeyi, aylık ortalama gelir düzeyi ile SFİDE ölçeğinin alt boyutları ve toplam puanlarına ilişkin korelasyon analiz sonuçlarına göre değişkenler ile ölçek alt boyutları arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Verilerimizi destekler nitelikte, Soyer ve arkadaşları (2010) sporcuların yaş değişkeni ile motivasyon düzeyleri arasında ilişki olmadığını belirlemiştir. Paralel olarak Can ve arkadaşları (2009) taekwondo sporcularının başarı motivasyonu düzeylerinin, yaş değişkenleri ile ilişkili olmadığını ortaya koymuştur. Diğer taraftan, Taş (2020) katılımcıların yaş ve spor yaşı değişkenleri ile SFİDE ölçeğinin alt boyutları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişkiler saptamıştır. Benzer olarak Ural’ın (2008) performansı etkileyen motivasyonel değişkenleri belirlemek amacıyla yaptığı araştırma sonuçlarına göre spor yaşı bağlamında farklılıklar belirlemiştir. Bu doğrultuda, 5 seneden daha az ve 10 seneyi aşkın spor yaşına sahip bireylerin motivasyonlarının daha düşük seviyede olduğunu tespit etmiştir. Karabulut ve arkadaşları (2000) da benzer sonuçlar elde ederek spor yaşı yüksek olan bireylerin başarısızlık durumundan uzaklaşma güdülerinin, spor yaşı düşük olan bireylere nazaran daha düşük seviyede olduğunu saptamıştır. Bu bilgiler ışığında geleneksel okçuluk sporcularının yaş ve spor yaşlarına göre sportif faaliyetlerindeki davranışlarına İslam dininin etkisinin farklılaşmadığı söylenebilir. Aksoy (2021) halter ve boks sporcularının kişisel gelir değişkeni ile egzersize yönelik güdülenme düzeyleri arasında ilişki olmadığını belirlemiştir. Benzer olarak Pişkin (2021) katılımcıların gelir düzeyi değişkeni açısından, spora özgü başarı motivasyonlarının farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Diğer taraftan Taş (2020) katılımcıların gelir düzeyi değişkeni ile SFİDE ölçeğinin alt boyutları arasında anlamlı ilişki olduğu belirlemiştir. Kabalay (2022) e-spor branşı ile ilgilenen bireylerin gelir durumu değişkenlerine göre katılım motivasyonlarının farklılık gösterdiğini saptamıştır. Bu kapsamda geleneksel okçuluk sporcularının aylık ortalama kişisel gelir düzeyi ve aylık ortalama gelir düzeylerine göre sportif faaliyetlerindeki davranışlarına İslam dininin etkisinin farklılaşmadığı söylenebilir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına ilişkin veriler incelendiğinde ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara yönelik aşağıda belirtilen öneriler bulunabilir.

- Elde edilen bulgular kendilerini dindar olarak tanımlayan kişilerin okçuluk sporuna katılım hususunda dini hassasiyetlerin daha fazla ön planda olduğunu işaret etmesi sebebiyle ulusal bazda düzenlenen organizasyonlarda dini değerler ve kişilerin bu yöndeki hassasiyetleri (kıyafet, yarışma alanı, karma yarışma türleri) dikkate alınarak düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.
- Kişilerin eğitim düzeylerinden kaynaklı meydana gelen farklılıklar sebebiyle okçuluk sporuna katılımda dini faktörler konusunda sporcuların gerek kulüp bazında gerekse federasyon tarafından düzenlenen eğitimlerde (eğitim seminerleri, antrenörlük kursları gibi) bu tür konulara da yer verilmesi önerilmektedir.
- Çalışmamız kapsamında kullanılan sportif faaliyetlerde İslam dini etkisi ölçeğini farklı örneklem gruplarında ve farklı spor branşlarında uygulanması ve bu süreçte bu ölçeğin çeşitli değişkenlerle de ilişkilendirilmesi önerilmektedir.

Etik Metni

Bu makalede araştırma sürecinde, dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50 iken ikinci yazarın katkı oranı %30 üçüncü yazarın %20'dir.

KAYNAKLAR

- Ağkurt, E. (2018). *Üniversite öğrencilerinde spora katılımın sosyalleşmeye etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Aksoy, Ö. F. (2021). *Halter ve boks sporcularının egzersiz bağımlılığı ve egzersizde davranışsal düzenlemeleri ile madde bağımlılığı farkındalıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Ateş, A. (2021). *Fonksiyonları açısından İslam'da spor* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Bayram, M., Aka, S. T. , Geçit, M. S. & Şebin, K. (2019). İslam'da sporun önemi ve ahlakı. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 207-224
- Can, Y., Güven, H., Soyer, F., Demirel, M., Bayansalduz, M. & Şahin, K. (2009). Elit taekwondo sporcularında aile-antrenör-kulüp desteği ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 246.

- Deemua, G. A., & Okanezi, B. (2018). Correlate of parental influence and mode of dressing on students' participation in university sports in south-south, nigeria. *European Journal of Research in Social Sciences*, 6(4), 50-56.
- Demir, A., & Çetin, A. Rekreasyonel spor etkinliğine katılan ve profesyonel olmayan sporcuların motivasyon boyutları: Tarihi yarımada bisiklet turu üzerine bir araştırma. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 3(2), 73-82.
- Doğan, B. (2018). *Spora katılım güdülenmesi ile dinsel eğilim arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Friberg, J. H., & Sterri, E. B. (2021). Decline, revival, change? Religious adaptations among Muslim and non-Muslim immigrant origin youth in Norway. *International Migration Review*, 55(3), 718-745.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows Step by Step. A Simple Study Guide and Reference* (10. Edt.). GEN, Boston, MA: Pearson Education, Inc, 10, 152-165.
- Güven, Ö. (1999). *Türklerde Spor Kültürü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, s. 2-102.
- Güven, Ö. F. (2021). *Ergenlerde sigara içme arzusu, öz-yeterlik ve dindarlık ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Kabalay, T. (2022). *E-spora katılım motivasyonları: Zula örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Kandemir, F. (2020). İçsel dinî motivasyon bağlamında dindarlık ve çevre ilişkisi üzerine ampirik bir araştırma. *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 287-305.
- Karabulut, C., Kirazcı, S. & Aşçı, H. F. (2000). Takım ve bireysel sporcuların başarı motivasyonu düzeylerinin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi 6.Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitapçığı, Ankara, s. 221- 222.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (23. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, s. 77.
- Kaya, M., & Aydın, C. (2011). Üniversite öğrencilerinin dini inanç ile ahlaki olgunluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OMUIFD: Ondokuz Mayıs University Review of the Faculty of Divinity*, (30), 15-42.
- Koyuncu, A. (2011). Sosyoloji kuramlarında kent. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (25), 31-56.
- Köseoğlu, F. N. (2013). Hellen dünyasında ok, yay ve okçuluk. *MASROP E-Dergi*, 7(8), 13-26.
- Orhan, F. (2020). Münkerin el, dil ve kalp ile düzeltilmesi" rivayetinin tahlili ve yorumlanması. *Tevilat*, 1(2), 409-430.
- Özaslan, B. R. (2019). *Takım ve ferdi sporcuların güdülenme düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Özel, E., & Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (36), 9-34.
- Pehlevan, Z., & Bal, S. İ. (2018). 13-15 yaş grubu çocuklarda spora katılımın akran ilişkileri ve sosyal destek alma üzerine etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(4), 191-203.
- Pişkin, A. E. (2021). *Rize'de lise düzeyinde öğrenim gören okul takımı sporcularının spora özgü başarı motivasyon düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Senarath, S. I. U., & Liyanage, T. P. (2020). Religious involvement in young Islamic women participation in physical education, sports, and physical activities. *Psychology*, 10(8), 319-323.
- Sevinç, K., & Kapçak, V. (2021). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarının ve öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(2), 68-78.
- Soyer, F., Can, Y., Güven, H., Hergüner, G., Bayansalduz, M. & Tetik, B. (2010). Sporculardaki başarı motivasyonu ile takım birlikteliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 233.
- Tabachnick, B. G. & Fidel, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. (6. Edt.). USA: Pearson Education Limited.

- Tarakçıoğlu, S., Sökmen, A., & Boylu, Y. (2010). Motivasyon araçlarının değerlendirilmesi: Ankara'da bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 3-20.
- Taş, Z. (2020). *Sporcuların spor faaliyetlerinde İslam dininin etkisi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Taş, Z., Hergüner, G., İmamoğlu, A., Yaman, Ç., Zengin, M., Üzüm, H., & Karlı, Ü. (2020). Sportif faaliyetlerde İslam dini etki ölçęği geliştirme çalışması. *Journal of Human Sciences*, 17(2), 730-745.
- Tokur, B. (2016). İçsel dinî motivasyon ve özsaygı ilişkisi üzerine bir araştırma. *Ekev Akademi Dergisi*, (66), 159-175.
- Ural, O. (2008). *Futbolda takım performansına etki eden motivasyonel faktörlerin belirlenmesine yönelik bir uygulama (Gençlerbirliği Spor Kulübü Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi) Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Yorulmaz, M. (2019). *Bireysel ve takım sporcularının dindarlık ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir.
- Yücel, Ü. (1999). *Türk Okçuluğu*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, s. 4-241.

Extended Summary

Research Problem: The aim of this study is to evaluate the effect of Islam religion on the behaviors of traditional archery athletes in their sportive activities and to examine these data in terms of demographic variables.

Research Questions: Is the effect of Islamic religion on the behaviors of traditional archery athletes in sporting activities?

Literature Review: When we look at the history of humanity, the bow and arrow is the weapon that has been used for the longest time in human history. Until the 16th century, the bow and arrow were actively used as war tools in all regions, especially by men. When historical nations and tribes are examined, all nations boasted about their archery. When the literature is examined, there is a variety of information about where traditional archery was first practiced. When we look at the first of these, "Some of the earliest arrowheads recovered were found at Pinnacle Point in South Africa, some 71,000 years ago, and an example of the oldest bow remains, which was recovered in very few numbers due to the difficulty of preserving organic material, was found in Holmegaard, Denmark. and they are dated to 9,000 years ago". According to the narration attributed to Abdurrahman Taberi, who wrote the history of the arrow, the first thing to read was Hz. Adem used it. Tabari described the first use of the bow and arrow as follows; "Allah sent Gabriel sent arrows and bows to Hz. Adem with his hand." Hz. Gabriel said to Adem, "He showed the bow, this is the power of Allah, he showed the arrow and this is the violence of Allah", then he showed how the shooting practice should be done. According to Islam, the bow and arrow came to the world from heaven, by the hand of Gabriel, Allah sent them. For this reason, the bow and arrow were

considered sacred objects. Archery has an important place among the reasons for the success of the Turks in the pre-Islamic and post-Islamic period. After the adoption of Islam, archery gained a new dimension in the religious sense and started to be conceived as a "virtue/virtue". In this imagination; The understanding of a sacred trust left by the Hz. Muhammed to his ummah and the influence of his hadiths have a large share. In the light of this information, the aim of the research is; The aim of this study is to evaluate the effect of Islamic religion on the behaviors of traditional archery athletes in their sportive activities and to examine these data in terms of demographic variables.

Methodology: The sample group consists of 373 people determined by the facilitation method from 686 athletes participating in the Samsun Seniors Turkey Championship. In the process of collecting research data, data collection tools were sent to the research group electronically by using the Google Form database. Two different forms were directed to the participants within the framework of the research. These; "Personal Information Form" and "Islamic Religion Influence Scale in Sports Activities". There are 13 items in the personal information form. These items are; gender, age, education level, active sports age, monthly personal income, monthly family income, mother's education level, father's education level, place of residence, frequency of training, success level, religious status, religious education. The Scale of Islamic Religion Influence in Sportive Activities is a measurement tool made by Taş and etc. in 2020 to determine the effect of Islamic religion in sports activities. This scale consists of 38 items and 6 sub-dimensions (1-Participation, 2-Motivation, 3-Autocontrol, 4-Morality, 5-Clothes, 6-Overse Sex).

Result and Conclusions: According to the results of the research, there was a statistically significant difference depending on the sub-dimensions of the scale and the total scores according to the average scores obtained from the SFIDE scale regarding the variables of educational status, father's education level, frequency of training, the highest degree obtained in the branch, perceived religiosity and receiving religious education. It was determined that there was no statistically significant difference depending on the sub-dimensions of the scale and the total scores according to the average scores obtained from the SFIDE scale regarding the variables of gender, mother's education level and place of residence. In addition, according to the correlation analysis results of the participants' age, sports age, average monthly income and monthly average personal income level, and the sub-dimensions and total scores of the SFIDE scale, it was determined that there was no relationship between the variables and the sub-dimensions of the scale.